

Antoni Mickiewicz*, Bogdan M. Wawrzyniak**

*Zachodniopomorski Uniwersytet Technologiczny w Szczecinie

**Uniwersytet Technologiczno-Przyrodniczy w Bydgoszczy

PROBLEMATYKA REALIZACJI DOPLAT BEZPOŚREDNICH W ROLNICTWIE POLSKIM W LATACH 2004-2009

CHOSEN ISSUES OF AGRICULTURAL DIRECT PAYMENTS REALIZATION IN POLISH AGRICULTURE POLISHIN THE PERIOD 2004-2009

Słowa kluczowe: system jednolitej płatności obszarowej, dodatkowe płatności obszarowe, wymogi wzajemnej zgodności

Key words: single area payment scheme, additional area payments, cross-compliance

Synopsis. Przedmiotem opracowania była ocena funkcjonowania dopłat bezpośrednich na przestrzeni ostatnich sześciu lat. Reguły płatności obszarowych ustalono w Traktacie Akcesyjnym w Atenach w 2003 r. i polegały one na realizacji jednolitych i uzupełniających płatności obszarowych. Rolnicy w latach 2004-2009 złożyli ok. 1,4 mln wniosków, co stanowiło 82,3% gospodarstw rolnych. Kwoty realizowanych płatności w ramach jednolitych i uzupełniających płatności obszarowych w latach 2004-2008 wyniosły łącznie 35 143,6 mln zł. Średnia kwota płatności przypadających na jeden wniosek jednolitej płatności obszarowej wyniosła ok. 2500 zł. Beneficjenci korzystający z płatności obszarowej, zobowiązani byli do przestrzegania wymogów wzajemnej zgodności.

Wstęp

Płatności bezpośrednie stanowią jeden z głównych instrumentów realizacji Wspólnej Polityki Rolnej, która odpowiedzialna jest za wsparcie i stabilizację dochodów rolniczych, obniżanie kosztów produkcji i zachowanie produkcji na obszarach o niekorzystnych warunkach gospodarowania. System płatności obszarowej nie jest jednolity w ramach całej Unii Europejskiej. W krajach UE-15 bazuje się nadal na rozwiązaniach wspierających wielkość produkcji, którą oblicza się na podstawie historycznie ustalanych wielkościach plonów referencyjnych. W toku negocjacji akcesyjnych, Polska podjęła decyzję o wprowadzeniu systemu jednolitych płatności obszarowej (SAPS).

Cel i zakres pracy

Podstawowym celem badań była analiza funkcjonowania dopłat bezpośrednich na przestrzeni lat 2004-2009. Płatności powierzchniowe stanowiły pierwszy program, jaki realizowano w kraju po przystąpieniu Polski do Unii Europejskiej, zaś atutem było, że na jednym wniosku można było starać się o wspieranie działalności rolniczej na obszarach o niekorzystnych warunkach gospodarowania (ONW). Płatności bezpośrednie nie były regulowane rozporządzeniem KE (WE), lecz zostały wynegocjowane w Traktacie Akcesyjnym w Atenach w 2003 r. W zakresie dopłat bezpośrednich istotnym elementem było wprowadzenie zasady płatności niepowiązanej z produkcją. Dopiero ustawa z dnia 26 stycznia 2007 r. *o płatnościach do gruntów rolnych i płatności cukrowej* powołuje się na regulacje wspólnotowe. Ustawa ta nie zmieniała istoty płatności, lecz poszerzała formułę o nowe płatności, wynikające z reformy rynku cukru, płatności zwierzęcej i wybranych roślin. Badaniem objęto cały okres stosowania dopłat bezpośrednich, ze szczególnym zwróceniem uwagi na liczbę złożonych wniosków oraz kwot zrealizowanych płatności w układzie poszczególnych województw. W opracowaniu bazowano głównie na danych Systemu Informacji Zarządczej ARiMR.

Regulacje prawne dotyczące płatności bezpośrednich

Ustawą z dnia 18 grudnia 2003 r. *o płatnościach bezpośrednich do gruntów rolnych* określono warunki i tryb udzielania producentom rolnym wsparcia finansowego. Ustawa *o płatnościach bezpośrednich do gruntów rolnych* wyodrębniła dwa rodzaje płatności, a mianowicie: jednolitą

płatność obszarową (JPO) oraz uzupełniającą płatność obszarową (UPO). Warunkiem uzyskania płatności było posiadanie przez producenta rolnego działek rolnych o łącznej powierzchni nie mniejszej niż 1 ha, zwartym obszarze (parcele nie mniejsze niż 0,1 ha) [Ustawa o płatnościach 2003]. Ustawa upoważniała Radę Ministrów do wydawania corocznych rozporządzeń wykonawczych dotyczących rodzaju roślin objętych płatnościami dodatkowymi oraz stawek płatności uzupełniających wynikających z ustawy budżetowej. Płatności obszarowych nie przyznawano automatycznie każdemu rolnikowi dysponującemu gospodarstwem rolnym powyżej 1 ha, lecz na wniosek złożony w powiatowym biurze Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa, który przybierał wówczas charakter decyzji administracyjnej. Również formularze wniosków nie były dowolne, lecz ściśle określone przez Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi jako wzory druków, mające zabezpieczyć przed nieuzasadnionym przyznawaniem płatności [Wawrzyniak, Zajdel 2007]. Kolejna ustawa z dnia 26 stycznia 2007 r. o płatnościach do gruntów rolnych i płatności cukrowej opiera się na rozporządzeniu Rady (WE) nr 1782/2003. Rozporządzenie Rady (WE) z 2003 r. ustanowiło wspólne zasady dla systemów wsparcia bezpośredniego ramach wspólnej polityki rolnej oraz wprowadziło szczegółowe zasady wdrażania wymogów wzajemnej zgodności. Obok płatności bezpośredniej i uzupełniającej, wprowadzono płatność cukrową, do chmielu, a także do roślin przeznaczonych na pasze [Ustawa o płatnościach 2007].

Składanie wniosków o płatności bezpośrednie

W pierwszym okresie proces przyjmowania przez Agencję wniosków o płatności bezpośrednie rozpoczął się 15 kwietnia 2004 r. i zgodnie z ustawą miał trwać do 15 czerwca 2004 r. (dwa miesiące). W 2004 r. złożono 1,4 mln wniosków o dopłaty bezpośrednie oraz 0,6 mln wniosków o wsparcie funkcjonowania na obszarach o niekorzystnych warunkach gospodarowania (ONW), które zbierano równoległe od tych samych rolników. Powierzchnia deklarowana we wnioskach obszarowych wyniosła ogółem 13,7 mln ha, co stanowiło prawie 93% powierzchni referencyjnej (14,8 mln ha). Natomiast powierzchnia deklarowana we wnioskach ONW wyniosła ogółem 6,5 mln ha. Składanie na wspólnym wniosku dopłat bezpośrednich z płatnościami z tytułu działalności na obszarach o niekorzystnych warunkach gospodarowania, skłaniało do przekonania, że są one uzupełnieniem tej pierwszej płatności [Wawrzyniak, Zajdel 2007]. W latach 2004-2009 liczba złożonych wniosków oscylowała wokół 1,4 mln i w 2009 r. spadła poniżej tej wartości. W 2004 r. według danych GUS [2005] liczba gospodarstw rolnych powyżej 1 ha wynosiła 1708,1 tys., co oznacza że 311,1 tys.

Tabela 1. Liczba złożonych wniosków o przyznanie jednolitych płatności obszarowe

Województwo	Liczba złożonych wniosków w latach					
	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Dolnośląskie	61 459	63 195	62 160	60 992	59 141	58 173
Kujawsko-pomorskie	69 303	70 190	69 491	68 620	67 524	66 725
Lubelskie	173 373	186 035	1 85 753	184 377	181 563	179 891
Lubuskie	20 342	21 516	21 379	21 164	20 607	20 288
Łódzkie	127 818	134 567	133 175	131 673	129 098	127 345
Małopolskie	131 907	142 869	140 344	137 964	132 840	128 472
Mazowieckie	207 851	223 438	221 580	229 791	214 463	211 056
Opolskie	30 539	30 551	29 860	29 321	28 723	28 203
Podkarpackie	119 279	131 511	130 110	128172	124 444	121 821
Podlaskie	80 675	84 691	84 299	83 572	82 644	82 298
Pomorskie	39 091	40668	40 271	39 957	39 152	38 722
Śląskie	52 978	56 702	55 485	54 455	52 231	50 669
Świętokrzyskie	92 108	97 212	95 980	94 923	92 397	90 330
Warmińsko-mazurskie	41 864	44 093	44129	43 869	43 101	42 841
Wielkopolskie	122 592	126 042	125 085	124 171	122 894	121 909
Zachodnio-pomorskie	29 191	30 348	30 013	29 644	28 643	28 305
Razem	1 400 370	1453 628	1 468 614	1 452 665	1 419 465	1 396 998

Źródło: System Informacji... 2004-2009.

Tabela 2. Liczba wniosków dotyczących uzupełniających płatności obszarowych

Województwo	Liczba wniosków w latach					
	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Dolnośląskie	59 941	61 900	60 668	51 498	50 463	49 656
Kujawsko- pomorskie	67 757	68 835	67 969	64 078	63 220	62 285
Lubelskie	169 109	181 592	180 120	172 612	169 190	167 645
Lubuskie	19 526	20 856	20 703	17 345	16 980	16 747
Łódzkie	124 325	131 244	129 380	121 555	119 151	117 213
Małopolskie	130 241	141 239	138 357	113 412	108 249	102 418
Mazowieckie	197 573	212 866	210 344	186 628	181 405	179 030
Opolskie	30 301	30 319	29 593	27 889	27 452	26 986
Podkarpackie	118 426	130 620	129 013	112 598	108 984	104 588
Podlaskie	80 312	84 371	83 885	77 298	76 666	75 751
Pomorskie	37 931	39 733	39 322	34 978	34 421	34 010
Śląskie	52 290	56 086	54 722	46 461	44 567	43 146
Świętokrzyskie	88 737	94 016	92 384	83 285	81 213	78 877
Warmińsko- mazurskie	41 292	43 596	43 603	35 508	34 654	34 475
Wielkopolskie	120 448	124 143	123 041	117 541	116 054	115 301
Zachodnio-pomorskie	27 844	29 179	28 775	24 123	23 421	23 439
Razem	1 366 055	1 450 595	1 431 879	1 286 899	1 256 100	1 231 567

Źródło: System Informacji... 2004-2009.

(18,2%) rolników zrezygnowało z ubiegania się o płatności obszarowe. Wynikało to z procesu konsolidacji gospodarstw, świadomej rezygnacji właścicieli działek podmiejskich, unikania kontroli przestrzegania zasad dobrej praktyki rolniczej, a od 2009 r. z wymogów wzajemnej zgodności (tab. 1).

Obok jednolitej płatności obszarowej (JPO), występowały uzupełniające płatności obszarowe (UPO), które początkowo obejmowały płatności tzw. innych roślin, a ponadto płatności do chmielu, tytoniu i ziemniaków przeznaczonych do przetwórstwa na skrobię. Rodzaje roślin i stawki płatności uzupełniających dla poszczególnych upraw ustalała corocznie Rada Ministrów, przy uwzględnieniu założeń do ustawy budżetowej na dany rok oraz zobowiązań zawartych w umowach międzynarodowych. Liczbę wniosków dotyczących uzupełniających płatności obszarowych przedstawiono w tabeli 2.

Wysokość płatności obszarowej

Stawki jednolitej płatności obszarowej określała corocznie Komisja Europejska. Ilość środków finansowych, wpływało na konto rolnika zależało od kursu euro. W pierwszym roku naszego członkostwa w UE za jedno euro płacono 4,735 zł, co przy stawce 44,5 euro za JPO dawało ponad 210,5 zł za hektar. W latach 2005-2009 zanotowano deprecjację złotówki, co negatywnie wpłynęło na wysokość otrzymywanych przez beneficjentów płatności. W poszczególnych latach kurs euro według Europejskiego Banku Centralnego przedstawiał się następująco: 2004 – 4,735, 2005 – 3,918, 2006 – 3,971, 2007 – 3,773, 2008 – 3,367, 2009 r. – 4,229 zł.

Utrzymujący się różnicowany kurs euro wywołał niezadowolenie wśród beneficjentów. Niektóre organizacje rolnicze postulowały nawet wypłaty płatności bezpośrednich w euro, co przy obecnym stanie prawnym było

Tabela 3. Wysokość środków przeznaczonych na jednolite płatności obszarowe i uzupełniające płatności obszarowe zawarte w tzw. kopercie finansowej UE w latach 2004-2009

Rok	Wysokość środków [mln euro]			
	JPO	UPO	Razem	Wzrost [%]
2004	659,9	854,4	1514,3	100,0
2005	823,2	984,0	1807,2	119,3
2006	997,4	1068,8	2066,2	136,4
2007	1193,7	936,1	2129,8	140,6
2008	1432,2	754,3	2186,5	144,3
2009	1718,5	807,9	2526,4	167,5

Źródło: opracowanie własne.

Tabela 4. Płatności obszarowe (JPO) i uzupełniające płatności obszarowe (UPO) po przeliczeniu na 1 ha

Rok	Kwota płatności [zł/ha]			
	JPO	UPO	Razem	Wzrost [%]
2004	210,53	292,78	503,31	100,0
2005	225,00	282,35	507,35	100,8
2006	276,28	313,45	589,73	117,2
2007	301,54	294,91	596,45	118,5
2008	339,30	269,34	608,64	120,9
2009	506,98	356,47	863,45	171,5

Źródło: opracowanie własne.

Wykazany przyrost kwot wsparcia finansowego wynikał ze wzrostu stawek kwot, wzrostu powierzchni referencyjnej oraz dodatkowych rodzajów płatności. Z kolei jednolite płatności obszarowe (JPO) i uzupełniające płatności obszarowe (UPO) po przeliczeniu na 1 ha w zł przedstawiono w tabeli 4.

W Traktacie Akcesyjnym ustalono, że stawki płatności bezpośrednich będą początkowo wzrastać co roku o 5%, a następnie od 2008 r. – 10% rocznie. W 2008 r. beneficjenci polscy otrzymali 80% płatności jakie dostawali rolnicy ze „starej” Unii, a w 2009 r. – 90% stawek europejskich. Analizując realizację płatności obszarowych w poszczególnych województwach należy zwrócić uwagę, że wysokość tej kwoty była sumą powierzchni pomnożoną przez stawkę za 1 ha. Stąd duże obszarowo województwa otrzymały najwięcej środków na dopłaty bezpośrednie, co przedstawiono w tabeli 5.

W latach 2004-2008 kwoty realizowanych płatności w ramach jednolitych płatności obszarowych wyniosły łącznie 18 891,1 mln zł. Najwięcej środków finansowych z tytułu jednolitych płatności obszarowych, w latach 2004-2008, napłynęło do województwa mazowieckiego (2 523,8 mln zł), wielkopolskiego (2 307,9 mln zł) i lubelskiego (1 785,9 mln zł). W przeliczeniu na jeden wniosek, z tytułu jednolitej płatności obszarowej beneficjenci otrzymali następujące kwoty: w 2004 – 2037, 2005 – 1453, 2006 – 2642, 2007 – 2919 i 2008 r. – 30 404 zł, co dawało średniorocznie 2491 zł na jeden wniosek.

Z tytułu uzupełniających płatności obszarowych kwota zrealizowanych płatności przedstawiono w tabeli 6.

Tabela 5. Kwota realizowanych płatności w ramach jednolitych płatności obszarowych

Województwo	Kwota płatności w latach [tys. zł]				
	2004	2005	2006	2007	2008
Dolnośląskie	181 440,8	197 620,1	240 763,3	263 313,7	295 447,9
Kujawsko-pomorskie	214 561,0	231 700,5	284 813,2	310 819,3	349 104,1
Lubelskie	262 742,1	297 582,5	367 904,9	403 463,1	454 272,2
Lubuskie	74 925,2	85 407,3	106 564,2	118 939,1	134 512,5
Łódzkie	196 562,4	218 987,4	268 163,6	292 075,8	326 835,6
Małopolskie	101 854,7	116 613,4	142 056,2	153 996,0	171 203,2
Mazowieckie	377 688,8	424 002,4	519 394,5	568 093,7	634 586,2
Opolskie	104 026,1	112 526,9	138 135,0	151 231,6	1 69 951,3
Podkarpackie	103 197,3	121 625,1	148 271,5	162 019,8	180 828,9
Podlaskie	206 588,2	227 301,5	279 654,2	306 425,4	344 617,4
Pomorskie	145 516,4	158 890,1	194 880,2	211 586,8	237 080,8
Śląskie	67 919,6	77 345,7	94 315,2	102 630,7	114 305,4
Świętokrzyskie	100 775,6	112 618,8	138 079,6	149 819,4	166 913,5
Warmińsko-mazurskie	197 628,3	215 295,5	264 085,6	287 600,4	322 4171,6
Wielkopolskie	353 385,9	384 502,7	472 750,8	51 6 698,2	580 600,4
Zachodnio-pomorskie	164 652,9	177 848,0	220 736,3	242 876,8	272 906,9
Razem	2 853 466,1	3 159 868,6	3 880 569,1	4 241 590,5	4 755 635,6

Źródło: System Informacji...2004-2009.

niemożliwe [Pośrednik 2009]. W Polsce posługujemy się, zarówno miernikami finansowymi w postaci euro, jak i w złotych polskich, co przy zróżnicowanych kursach nie pozwalało na śledzenie wysokości wzrostu dopłat. W latach 2004-2009 wysokość środków przeznaczonych na jednolite płatności obszarowe i uzupełniające płatności obszarowe zawarte w tzw. kopercie finansowej UE przedstawiono w tabeli 3.

Łącznie w obu formach płatności obszarowej, UE przeznaczyła 12 230,4 mln euro.

Tabela 6. Kwota zrealizowanych płatności z tytułu uzupełniających płatności obszarowych (inne rośliny)

Województwo	Kwota zrealizowanych płatności [tys . zł]				
	2004	2005	2006	2007	2008
Dolnośląskie	225 386,5	224 305,7	246 841,1	193 891,5	181 605,6
Kujawsko- pomorskie	259 928,0	257 574,6	286 852,6	236 648,8	219 450,0
Lubelskie	306 557,7	317 357,8	352 588,2	264 562,5	246 995,3
Lubuskie	91 777,6	95 770,2	109 777,1	79 517,1	74 752,9
Łódzkie	229 841,9	235 921,5	260 162,0	191 250,2	176903,0
Małopolskie	120 743,6	126 352,3	137 890,5	72 552,0	66 029,0
Mazowieckie	447 429,5	459012,7	506 821,9	319 795,3	294 067,7
Opolskie	133 378,7	130 772,0	145 108,6	124 595,3	116 256,1
Podkarpackie	124 553,4	132 778,3	144 695,7	76 779,5	70 869,3
Podlaskie	269 569,9	270574,5	301 202,6	162 293,1	149 876,0
Pomorskie	179 742,1	179 740,0	200 915,5	149 724,5	139 273,1
Śląskie	85 761,5	89 233,8	97 940,0	69 366,4	63 847,7
Świętokrzyskie	111 465,2	114 574,4	125 942,4	82 1 79,8	7 586 0,0
Warmińsko- mazurskie	259 355,4	255 276,2	283 780,9	172 495,8	158 602,1
Wielkopolskie	438 313,7	436 298,4	485 352,5	388 613,7	359 919,4
Zachodnio-pomorskie	202 936,2	203 447,5	229 478,2	178 213,8	164 827,8
Razem	3 486 741,6	3 528 990,5	3 915 350,3	2 762 479,8	2 559 135,8

Źródło: System Informacji... 2004-2009.

W latach 2004-2008 kwoty realizowanej płatności z tytułu uzupełniającej płatności obszarowej wyniosły łącznie 16 252,5 mln zł i były mniejsze od JPO o 14,0%. W latach 2004-2008 najwięcej środków finansowych z tego tytułu napłynęło do województwa mazowieckiego (2 027,1 mln zł), wielkopolskiego (2 108,4 mln zł) i lubelskiego (1 487,9 mln zł). W przeliczeniu na jeden wniosek, kwoty realizowanej płatności z tytułu uzupełniającej płatności obszarowej przedstawiały się następująco: w 2004 – 2552, 2005 – 2432, 2006 – 2734, 2007 – 2146, 2008 r. – 2037 zł, co średniorocznie dawało dla całego okresu 2580 zł.

Płatności obszarowe w kontekście wymogów wzajemnej zgodności

Rozporządzeniem Rady (WE) nr 1782/2003 z dnia 29 września 2003 r. ustanawiające wspólne zasady dla systemów wsparcia bezpośredniego w ramach wspólnej polityki rolnej wprowadzono wymóg, że płatności obszarowe powinny być powiązane ze spełnieniem zasad odnoszących się do gruntów rolnych, produkcji i działalności rolniczej. Zasady powinny dotyczyć przestrzegania norm z zakresu ochrony środowiska, bezpieczeństwa żywności, zdrowia i dobrostanu zwierząt. Wprowadzono tzw. płatność jednolitą (SPS), która zastąpiła większość dotychczasowych płatności bezpośrednich, specyficznych dla poszczególnych sektorów produkcji rolniczej. Płatność jednolitą oddzielono od struktury i wielkości produkcji, dając rolnikowi wolny wybór w produkowaniu na zapotrzebowanie rynku. Przyjęte wymogi wzajemnej zgodności (*cross-compliance*) w „starej” Unii zaczęły obowiązywać w 2005 r., zaś w nowych państwach członkowskich rozpisano je na trzy etapy. W 2009 r. obowiązywały wymagania w zakresie ochrony środowiska, identyfikacji i rejestracji zwierząt, w 2011 r. będą obowiązywać wymagania w zakresie zdrowia publicznego, zdrowia zwierząt i zdrowotności roślin oraz w 2013 r. wymagania w zakresie dobrostanu zwierząt.

Podsumowanie

Początkowo system dopłat bezpośrednich różnił się regulacjami prawnymi jakie obowiązywały w krajach UE-15, w stosunku do 10 nowo przyjętych krajów członkowskich. W 2003 r., w Luksemburgu ministrowie rolnictwa uzgodnili kierunki wsparcia rolnictwa, polegające na tym, że wysokość płatności nie będzie powiązana z wielkością produkcji [Krzyżanowska 2007]. Jednocześnie ministrowie rolnictwa UE uznali, że system płatności obszarowych wynegocjowany w Traktacie Akcesyjnym odpowiada stanowi prawnemu w nowych krajach członkowskich, w związku z bra-

kiem sprawnego systemu informatycznego. Zgodnie z Traktatem Akcesyjnym, nowe państwa członkowskie mogły za zgodą Komisji Europejskiej uzupełniać poziom płatności bezpośrednich do 30% poziomu wsparcia stosowanego w UE. W 2009 r. wprowadzono rygorystyczną zasadę współzależności (*cross-compliance*), a brak przestrzegania wymogów będzie skutkować jej odpowiednimi sankcjami. Płatności bezpośrednie powinny nadal pozostać jednym z głównych instrumentów WPR, które przyczyniają się do stabilizacji dochodów rolniczych i stanowią rodzaj rekompensaty kosztów związanych ze spełnianiem wysokich standardów wspólnotowych. Od 2009 r. zaczęły obowiązywać wymogi wzajemnej zgodności (*cross-compliance*), mające zdyscyplinować rolników do przestrzegania zasad współzależności czynników produkcji rolniczej.

Literatura

- Krzyżanowska Z.** 2007: Dopłaty bezpośrednie – fakty i mity. *Biuletyn Informacyjny MRiRW*, nr 4.
- Poślednik A.** 2009: Wpływ kursu euro na wysokość płatności bezpośrednich. FAPA, Warszawa.
- Roczniki statystyczne. 2005: GUS, Warszawa.
- Rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 9 marca 2009 r. w sprawie rodzajów roślin objętych płatnością uzupełniającą oraz szczegółowych warunków i trybu przyznawania oraz wypłaty płatności w ramach systemów wsparcia bezpośredniego.
- Rozporządzenie Rady (WE) nr 1782/2003 z dnia 29 września 2003 r. ustanawiające wspólne zasady dla systemów wsparcia bezpośredniego w ramach wspólnej polityki rolnej.
- System uproszczony dopłat bezpośrednich w Polsce – funkcjonowanie i wstępne szacunki stawek dopłat. 2003: FAPA, Warszawa.
- Ustawa z dnia 18 grudnia 2003 r. o płatnościach bezpośrednich do gruntów rolnych.
- Ustawa z dnia 26 stycznia 2007 r. o płatnościach do gruntów rolnych i płatności cukrowej.
- Wawrzyniak B. M., Zajdel M.** 2007: Analiza płatności obszarowej w rolnictwie polskim w latach 2004-2006. *Zagadnienia Doradztwa Rolniczego*, nr 1.

Summary

The aim of the paper was to estimate the functioning of direct payments realization during the period 2004-2009. The rules for distribution of the payments were set at the Accessing Treaty in Athens in 2003 and depend on realization unified and supplemented area payments. In Poland in 2004-2009 1.4 million farmers applied for direct payments which stated 82.3% of the total number of farms (1.7 million). The amount of payments in the analyzed period was in total 35143.6 million PLN. The average payment for one application was at the level of 2500 PLN. The beneficiaries were obligated to fulfil the requirements of cross compliance requirement.

Adres do korespondencji:

prof. zw. dr hab. Antoni Mickiewicz
Zachodniopomorski Uniwersytet Technologiczny w Szczecinie
Wydział Ekonomiczny
Katedra Doradztwa w Agrobiznesie
ul. Żołnierska 47
71-201 Szczecin
e-mail: antoni.mickiewicz@zut.edu.pl